

N:o 142.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående vissa anslag till veterinärinstitutet; gifven Stockholms slott den 24 mars 1911.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

att å extra stat för år 1912

dels till Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett anslag å 51,000 kronor att användas till uppehållande af veterinärinstitutets verksamhet efter inflyttandet i de för institutets räkning uppförda nybyggnaderna vid lägenheten Kräftriket med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sagda anslag under år 1911 af tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna erforderligt belopp;

dels ock anvisa ett belopp af 5,000 kronor till inköp af en för institutets försöksladugård erforderlig nötkreatursbesättning.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oskar Nylander.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 mars 1911.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
              HEDERSTIERNA,
              SWARTZ,
              grefve HAMILTON,
              MALM,
              LINDSTRÖM,
              NYLANDER,
              VON SYDOW,
              VON KRUSENSTIERNA.

Departementschefen, statsrådet Nylander, anförde vidare.

Sedan Riksdagen år 1906 på framställning af Kungl. Maj:t anvisat medel till uppförande å lägenheten Katrineberg eller Kräftriket å Djurgården af nya byggnader för veterinärinstitutet, hafva arbetena med nämnda byggnader numera fortskridit så långt, att institutet synes kunna under hösten innevarande år dit öfverflytta sin verksamhet. Af sådan anledning torde det nu tillåtas mig underställa Eders Kungl. Maj:ts pröfning frågan om beredande åt institutet af de ökade penningemedel, som torde erfordras för arbetenas bedrifvande i de betydligt utvidgade lokaler, som sålunda komma att stå till institutets förfogande. Att jag vid anmälande den 13 sistlidna januari af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel icke beräknat något belopp jämväl för nu ifrågavarande ändamål, beror hufvudsakligen därpå, att jag vid nämnda tidpunkt hade grundad anledning antaga, att byggnaderna vid Kräftriket icke skulle hinna full-

bordas inom sådan tid, att institutet skulle kunna inflytta i desamma under läsåret 1911—1912. Innan jag närmare ingår på de frågor, som utgöra föremålet för denna framställning, lär det emellertid vara af nöden att i korthet redogöra för vissa förhållanden afseende det nya institutets tillkomst, samt institutets organisation och stat m. m.

Enligt Kungl. Maj:ts och Rikets ständers beslut inrättades under år 1821 en högre veterinärundervisningsanstalt i hufvudstaden. Anstaltens benämning »veterinärinrättningen i Stockholm» ändrades sedermera till »veterinärinstitutet» enligt nådiga reglementet den 24 maj 1867. Genom nådigt bref den 10 juni 1898 föreskref Kungl. Maj:t, att berörda reglemente, som med vissa ändringar då fortfarande var gällande, skulle i dess helhet omarbetas, samt anbefallde institutets direktion att efter lärarkollegiets hörande afgifva förslag till ny stadga för institutet. På grund häraf upprättade lärarkollegiet dylikt förslag samt afgaf tillika förslag ej mindre till ny stat för institutet än äfven till afhjälpande af de mest trängande behofven af ökad utrymme. De sålunda uppgjorda förslagen blefvo därefter af institutets direktion med eget yttrande af den 6 december 1900 öfverlämnade till Kungl. Maj:t.

Af de frågor, som, på sätt jag nyss nämnt, underställts Kungl. Maj:ts pröfning, är byggnadsfrågan den, som tidigast erhöi sin lösning.

*Byggnads-
frågan.*

Efter det den af lärarkollegiet och direktionen väckta frågan om nybyggnad för institutet erhållit förberedande utredning, anhöll Kungl. Maj:t hos 1904 års Riksdag om beviljande af medel för inköp af ett område inom kvarteret Åsen större i Katarina församling i Stockholm att användas till tomt för nytt veterinärinstitut. Denna Kungl. Maj:ts framställning blef emellertid icke af Riksdagen bifallen. Sedan härefter Kungl. Maj:t genom nådigt beslut den 31 mars 1905 anbefallt direktionen för institutet att låta uppgöra förslagsritningar till ett veterinärinstitut, förlagdt å lägenheten Kräftriket utanför Stockholm, öfverlämnade direktionen den 26 oktober 1905 af arkitekten Ludvig Peterson under samverkan med institutets lärarkollegium uppgjorda ritningar med tillhörande kostnadsförslag till ett å ifrågavarande plats förlagdt veterinärinstitut. I december 1905 tillkallades efter nådigt bemyndigande särskilda sakkunniga att inom jordbruksdepartementet biträda vid behandling af frågan rörande nya byggnader för institutet, hvarefter Kungl. Maj:t, sedan öfverintendentsämbetet yttrat sig i ärendet, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de sakkunnigas förslag i nådig proposition till 1906 års Riksdag (proposition n:r 111) gjorde framställning bland annat om an-

visande af dels 1,890,000 kronor till uppförande å lägenheten Katrineberg eller Kräftriket å Djurgården af nya byggnader för veterinärinstitutet och dels 250,000 kronor till inredning af de nya byggnaderna äfvensom till inventarier i desamma. Kungl. Maj:ts framställning härom bifölls af Riksdagen, hvarefter ritningarna till det nya institutet under år 1908 fastställdes af Eders Kungl. Maj:t.

Det nya institutet uppföres i enlighet med det så kallade paviljongsystemet och kommer att bestå af en komplex af särskilda byggnader nämligen:

byggnad för administration, bibliotek, bostäder m. m.,

» » anatomi, fysiologi och kemi,

» » patologisk anatomi och bakteriologi m. m.,

» » den kirurgiska kliniken för större husdjur,

» » den medicinska kliniken för större husdjur,

» » klinik för mindre husdjur,

» » hofbeslag och smedja,

ladugårdsbyggnad,

byggnad för kamrerarkontor och portvakt,

» » centraluppvärmning, maceration och tvätt m. m.,

åtskilliga stallbyggnader.

Institutet är afsedt för undervisande af ett antal af 120 elever, under det att nuvarande institutet ursprungligen varit afsedt för allenast 60 lärjungar, hvilket antal småningom ökats till öfver 80.

Jag ber vidare att få framhålla, att vid uppgörande af förslagen till byggnaderna för det nya institutet, hänsyn tagits jämväl till den omreglering af lärarkrafterna vid detsamma, som antagligen skulle inom kort blifva i vissa afseenden erforderlig. Det syntes nämligen icke vara underkastadt tvifvel, att ämnena anatomi och fysiologi, hvilka för närvarande tillhöra samma professur, framdeles måste skiljas åt äfvensom att en särskild ledare behöfde anställas vid kliniken för smärre husdjur, hvilken klinik nu förestås af chefen för den medicinska kliniken för större husdjur. Af dessa anledningar hafva vid det nya institutet dels byggnaden för anatomi, fysiologi och kemi så planerats, att ett uppdelande af läroämnena anatomi och fysiologi skulle möjliggöras, dels ock uppförts en särskild byggnad för kliniken för mindre husdjur. På sätt ofvan berörda, inom departementet tillkallade sakkunniga i sitt yttrande framhållit, syntes utöfver den omreglering af lärarkrafterna, för hvilken sålunda redogjorts, någon ytterligare förändring af lärarkrafter och ämnesfördelning vid institutet, som kunde influera på nybyggnadsföretaget, icke komma att under en längre tid framåt ifrågasättas.

Den bland byggnaderna vid institutet upptagna ladugården är afsedd för inrymmande af ett tjugutal kor. Anskaffandet af denna kreatursbesättning har till ändamål att lämna eleverna tillfälle att vid institutet praktiskt studera nötkreatursskötseln och den normala dräktigheten med dess symtom samt den normala förlossningen. Jag tillåter mig härvid påpeka, att något belopp för anskaffande af den första kreatursbesättningen till ladugården icke inräknats i den summa, 250,000 kronor, som af Riksdagen anvisats till inredning och inventarier.

Vid det nya institutet har slutligen i vidsträcktare mån, än hittills varit fallet, beräknats bostadslägenheter åt institutets lärare samt öfriga personal äfvensom åt elever.

På sätt i det föregående omtalats gjorde institutets direktion, efter det förslag afgifvits af lärarkollegiet vid institutet, uti skrifvelsen den 6 december 1900, i samband med afgifvande af förslag till ny stadga för institutet, hos Kungl. Maj:t framställning bland annat jämväl om förbättrade aflöningsförhållanden för institutets personal. Sedan den sålunda väckta frågan om reglerande af aflöningsförmånerna vid institutet hänskjutits till löne-regleringskommittén, öfverlämnade veterinärinstitutets direktion med underdånig skrifvelse den 27 september 1906 förnyadt förslag till stat för institutet. Med anledning af denna skrifvelse och då det syntes önskligt, att löne-regleringsfrågan inom den närmaste framtiden finge sin lösning, återkallade Kungl. Maj:t genom nådigt beslut den 21 december 1906 det uppdrag, som lämnats löne-regleringskommittén att behandla ämnet, hvarefter Kungl. Maj:t i nådig proposition till 1907 års Riksdag gjorde framställning om antagande af ny stat för veterinärinstitutet. Kungl. Maj:ts proposition i ämnet blef i allt väsentligt af Riksdagen bifallen.

*Löne-regle-
ringen.*

Den stat, som dittills varit gällande för veterinärinstitutet, slutade på en summa af 57,100 kronor och hade i sina hufvudsakliga delar fastställts redan år 1879. Dessutom hade under ett antal år Riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag beviljat medel till vissa behof vid institutet, hvilkas tillgodoseende icke kunnat utan allvarsam olägenhet undanskjutas. Med hänsyn till den då ännu oafgjorda frågan om ny stat och ny stadga för institutet hade emellertid dessa medel anvisats allenast å extra stat. För år 1907 voro sålunda anvisade till aflöningar åt två lärare och tre vaktbetjante ett sammanlagdt belopp af 8,600 kronor. Under nämnda år utgingo således till veterinärinstitutet i Stockholm af statsmedel inalles 65,700 kronor. Slutsumman af den år 1907 fastställda, nu gällande lönestaten uppgår till 83,600 kronor.

Aflöningsstaten har följande utseende:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Arfvode.	Summa.
1 rektor	—	—	1,000	1,000
1 professor	4,000	2,000	—	6,000
4 professorer	16,000	8,000	—	24,000
1 lektor	2,600	1,400	—	4,000
1 »	2,600	1,400	—	4,000
1 adjunkt	2,000	1,000	—	3,000
1 assistent vid den stationära kliniken och polikliniken	—	—	3,000	3,000
1 assistent vid den anatomisk-fysiologiska afdelningen	—	—	3,000	3,000
1 assistent vid den patologisk-anatomiska och bakteriologiska afdelningen	—	—	2,500	2,500
1 lärare i kött- och mjölkkontroll	—	—	1,500	1,500
1 kamrerare	—	—	1,500	1,500
För uppehållande af sekreteraregöromål hos direktionen	—	—	500	500
För uppehållande af bibliotekariegöromål	—	—	500	500
För undervisning i ridning och körning	—	—	—	1,200
1 vaktmästare och konservator	900	600	200	1,700
1 » på kemiska afdelningen	900	600	—	1,500
1 fodermarsk	900	600	—	1,500
1 port- och telefonvakt	700	500	—	1,200
Betjäning i öfrigt	—	—	—	5,000
Stipendier åt elever	—	—	—	4,000
Byggnaders och stängsels underhåll	—	—	—	3,000
Till diverse utgifter	—	—	—	10,000
Summa kronor	—	—	—	83,600

Anm. 1. För professor kan lönen höjas efter 5 år med 500 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor.

» 2. För lektor och adjunkt kan aflöningen höjas efter 5 år med 500 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor samt efter nya 5 år med ytterligare 500 kronor och efter än ytterligare 5 år ånyo med 500 kronor. Af hvarje sådant ålderstillägg skola 350 kronor utgöra lön och 150 kronor tjänstgöringspenningar.

» 3. För port- och telefonvakt kan lönen efter 5 år höjas med 100 kronor.

» 4. Därest ordinarie lärare åtnjuter fri bostad, skola å lönen afdragas 500 kronor årligen.

» 5. Därest assistent åtnjuter fri bostad, skola å arfvodet afdragas 300 kronor årligen.

» 6. Därest vaktmästare, fodermarsk eller port- och telefonvakt åtnjuter fri bostad jämte bränsle, skola å lönen afdragas 250 kronor årligen.

Vid afgifvande af förslag till berörda aflöningsstat erinrade föredragande departementschefen, enligt statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 12 januari 1907, att Riksdagen näst föregående år beslutat veterinärinstitutets förflyttning till Kräftriket och uppförande därstädes af nya, betydligt större och mer tidsenliga lokaler för institutet än de nuvarande samt att vid behandlingen af denna nybyggnadsfråga någon annan förändring beträffande afdelningarna vid institutet icke ifrågasatts, än att det ställts i utsikt, att möjligen i framtiden dels ämnena anatomi och fysiologi skulle skiljas åt, dels ock en särskild ledare anställas för kliniken för mindre husdjur. Då en förbättring i aflöningsvillkoren för personalen vid institutet samt ökning af lärarkrafterna därstädes länge varit ifrågasatta samt ett verkligt behof i dessa hänseenden förefunnes och då därtill komme bland annat, att vid det nya institutet skulle utbildas ett väsentligt ökad antal elever, funne departementschefen det vara af stor vikt, att staten tillsäge, att institutet ägde säker tillgång till fullt tillräcklig personal, såväl af lärare som af andra befattningshafvande, och att åt denna personal bereddessa sådana villkor, att den kunde på ett fullt tillfredsställande sätt fullgöra sina uppgifter. Enligt departementschefens uppfattning skulle det emellertid i hvarje fall vara mindre lämpligt, att redan då upptaga denna fråga till afgörande, därest den framtida organisationen af institutets lärarpersonal och undervisning kunde anses vara i väsentligare hänseenden oviss och sväfvande. Det syntes emellertid icke behöfva möta alltför stora svårigheter att inom den närmaste tiden företaga till afgörande den hvilande frågan om ny stadga för institutet. Om man därför ansåge sig kunna redan i ärendets dåvarande skick intaga ställning till vissa frågor, hvarom olika meningar yppats — och som afsett hufvudsakligen, huruvida vissa befattningar fortfarande skulle kvarstå å extra stat — funne departementschefen ingen betänklighet att å ordinarie stat uppföra hela anslaget till institutet jämte samtliga de befattningar, som ansåges böra i staten upptagas.

Beträffande de särskilda anslagsposterna i den nya staten framhöll dåvarande departementschefen bland annat, hurusom till betjäning i då gällande stat funnes upptaget ett belopp af 3,000 kronor samt å extra stat beviljats tillhoppa 2,600 kronor, hvarjämte af stalllets inkomster härtill användts 2,920 kronor. Direktionen hade föreslagit, att samtliga dessa betjante skulle uppföras i den nya staten, en del med fast lön och tjänstgöringspenningar och de öfriga med arfvoden. De förra vore två vaktmästare, af hvilka den ene skulle hafva särskild syssla såsom konservator vid den anatomiska afdelningen, vidare en fodermarsk samt en port- och telefonvakt. I likhet med direktionen funne departements-

chefen befogadt, att dessa betjante erhöile en fastare anställning och aflönades på föreslaget sätt, hvarmed följde pensionsrätt. De betjante, för hvilka enligt förslaget särskilda arfvoden skulle uppföras i staten, vore dels laboratorietjänaren vid den patologisk-anatomiska och bakteriologiska afdelningen samt nattvakten, till hvilka anslag dittills beviljats å extra stat, dels ock tre drängar, hvilka aflönats af stallets inkomster. Det syntes departementschefen emellertid icke vara nödigt att detaljeradt uppföra dessa befatningar i staten, helst som de vore af den natur, att växlingar på arbetsmarknaden kunde understundom föranleda förändringar och jämkningar i de särskilda beloppen. Dylika jämkningar torde liksom dittills lämpligen kunna ske med anlitande af inkomster från stallet och äfven smedjan, där så erfordrades. I betraktande af arbetslönernas stegring vore dock intet ett invända mot, att ett belopp, motsvarande summan af de till dessa betjante föreslagna arfvodena, eller 5,000 kronor, uppfördes i staten för detta ändamål.

Det belopp, hvartill anslagsposten till diverse utgifter föreslagits, eller 12,000 kronor, syntes departementschefen kunna något minskas. Dittills hade nämligen, bland annat, en del af betjäningens aflöning, eller ett belopp af 2,920 kronor, bestridts af de inkomster, som institutet uppburit af sina stallar. Då en del af betjäningen nu föreslagits att i staten uppföras med särskilda aflöningsförmåner och äfven det till betjäning i öfrigt föreslagna beloppet vore högre än det dittills i staten upptagna beloppet till betjänings aflönande, skulle berörda inkomster framdeles kunna användas till andra ändamål, hufvudsakligen desamma, för hvilkas bestridande anslagsposten till diverse utgifter vore afsedd. Denna anslagspost borde därför utan olägenhet kunna sänkas med 2,000 kronor till 10,000 kronor. Att större nedsättning icke föreslogs berodde dels därpå att beloppet af nettoinkomsterna såväl af stallarna som ock af smedjan vore synnerligen osäkert och i alla fall icke torde komma att stiga till någon mera betydande summa och dels därpå att institutet väl kunde behöfva dessa inkomster till inköp af instrument, böcker eller annan undervisningsmateriell. I detta sammanhang erinrades att samtliga ifrågavarande inkomster upptogos i institutets räkenskaper, hvilka granskades i kammar-rätten.

Jag anser mig särskildt böra framhålla, att i 1907 års stat hänsyn icke tagits till den i utsikt ställda uppdelningen af professuren i anatomi och fysiologi samt att i staten icke heller beräknats aflöning till särskild ledare för kliniken för mindre husdjur.

Såsom i det föregående omtalats blef den nådiga proposition i ämnet, som i enlighet med föredragande departementschefens hemställan afläts, af Riksdagen i allt väsentligt bifallen, därvid Riksdagen bland annat uttalade, att Riksdagen funnit ordnandet af aflöningsförhållandena vid institutet icke längre böra uppskjutas och att, sedan föregående års Riksdag beslutat uppförande af nya tidsenliga lokaler för institutet, hvarigenom detsamma bereddes tillfälle att mottaga ett väsentligt ökad antal elever, krafvet på att institutet ägde tillgång till fullt tillräcklig, med nöjaktiga löner försedd personal allt starkare framträdde. Det af Kungl. Maj:t i sådant afseende framlagda förslaget funne Riksdagen vara tillfredsställande och hvad lönebeloppen beträffade väl afvägdt.

Riksdagen
år 1907.

Den af Riksdagen antagna lönestaten fastställdes i nådigt bref den 5 juli 1907, hvarjämte Kungl. Maj:t samma dag anbefallde direktionen för veterinärinstitutet att, efter lärarkollegiets hörande, afgifva förnyadt förslag till stadgar för institutet och därvid iakttaga, hvad Kungl. Maj:t och Riksdagen beslutat angående ny stat för detsamma.

Stadgar för
veterinärin-
stitutet.

Till åtlydnad häraf inkom direktionen den 21 december 1907 med af lärarkollegiet upprättadt stadgeförslag och anförde därvid bland annat, att då Kungl. Maj:t med Riksdagen medgifvit anläggandet af ett nytt veterinärinstitut och anvisat medel till detsammas uppförande och då i följd däraf många ändrade förhållanden komme att uppstå vid institutet, hvilka i flera hänseenden kräde andra stadgebestämmelser än dem direktionen förut föreslagit, direktionen, lika med lärarkollegiet, trott sig för tillfället böra hos Eders Kungl. Maj:t föreslå endast de förändringar och tillägg i nådiga reglementet för institutet af den 24 maj 1867, hvilka härflöte af den nya staten, och anhölle direktionen att framdeles få inkomma med förnyadt stadgeförslag i sin helhet.

Sedan medicinalstyrelsen blifvit hörd i ärendet, utfärdades den 31 januari 1908 nådiga stadgar för veterinärinstitutet (Sv. förf:s n:r 21). I dessa stadgar hafva sedermera inga andra ändringar vidtagits, än som betingats genom inrättande af den veterinärbakteriologiska anstalten (Sv. förf:s 1908 n:r 155).

Med underdånig skrifvelse den 3 juni 1910 har nu direktionen för veterinärinstitutet öfverlämnat en till Eders Kungl. Maj:t ställd, den 28 april 1910 dagtecknad skrifvelse från institutets lärarkollegium med därvid fogade, af lärarkollegiet upprättade förslag till nya stadgar och stat för institutet äfvensom till särskild examensstadga samt stadgar för den under institutet lydande hofslagarskolan.

Lärarkollegiet
den 28 april
1910.

I sin berörda skrifvelse erinrar lärarkollegiet till en början, hurusom såväl kollegiet som direktionen vid aflämnande af 1907 års ofvan omtalade stadgeförlag, anhållit att framdeles få inkomma med fullständigt förslag till nya stadgar för institutet. Då veterinäranstaltens nybyggnader nu närmade sig sin fullbordan och under loppet af år 1911 torde kunna tagas i användande, ansåge kollegiet tiden vara inne att öfverlämna sitt förslag till nya stadgar för läroanstalten äfvensom till de ändringar i staten, hvilka betingades af nämnda stadgeförlag och af de ändringar i budgeten, som inflyttningen i den nya veterinärläroanstalten måste nödvändiggöra. De allmänna grunder, som varit bestämmande för kollegiet vid förslagens utarbetande, hade varit att i möjligaste mån söka afhjälpa de klagomål, som gång efter annan framställts med anledning dels af den hämmande inverkan på det vetenskapliga arbetet, som de begränsade utrymmesförhållandena, de knappa anslagen och bristen på hjälplärare nödvändigtvis hittills måst föra med sig, dels vidare af den något föräldrade undervisningsplanen, som ej vare sig i fråga om den teoretiska eller den praktiska undervisningen lämnat de studerande den valuta och den utbildning, som med en mera ändamålsenlig anordning af undervisningen skulle kunna vinnas.

Sedan kollegiet därefter, bland annat, betonat, att en veterinärinstitutions hufvuduppgift, vid sidan af utbildningen af veterinärer, måste vara att föra de veterinära vetenskaperna framåt, har kollegiet beträffande särskildt den föreslagna nya staten framhållit, att i densamma afsevärda ändringar måst föreslås, med nödvändighet betingade af den ifrågasatta omläggningen af undervisningen samt af den större personal och de större driftkostnader det nya institutet helt naturligt måste kräfva. Højningarna i staten hänförde sig dels till nya lärarbefattningar, dels till förbättrade löner för professorer och betjante, dels till ökade anslag till institutets särskilda afdelningar och dels till de ökade driftkostnaderna vid det nya institutet.

Den utaf lärarkollegiet föreslagna staten upptager till lärare, bibliotekarie, sekreterare och kamrerare 88,200 kronor, till vaktmästare och öfrig betjäning 22,100 kronor, till stipendier 4,000 kronor, till byggnaders och stängsels underhåll 3,000 kronor samt till de särskilda afdelningarna 20,350 kronor. Däremot äro i förslaget icke beräknade kostnaderna för vatten, lyse, värme o. s. v. beroende därpå, att utredning om beloppet af dessa utgifter vid förslagets uppgörande ännu icke hunnit ävägabringas. Till de olika posterna i staten, i hvad densamma nu synas kunna föranleda åtgärd, torde jag få återkomma i det följande.

Uti den underdåniga skrifvelse den 3 juni 1910, hvarmed, på sätt ofvan nämnts, direktionen för institutet till Eders Kungl. Maj:t öfverlämnade lärarkollegiets berörda förslag, har direktionen meddelat, att, då direktionen icke kunnat i allo biträda lärarkollegiets förslag till stadgar för institutet, till examensstadga och till stadgar för hofslagarsskolan, direktionen för sin del upprättat egna fullständiga förslag till stadganden af ifrågasvarande art, hvilka förslag bifogats direktionens skrifvelse. Den ledande tanken i dessa förslag vore den, att, sedan institutet inflyttat i sina nya tidsenliga lokaler, läroanstalten borde i enlighet med hvad som uttalades redan under förberedelserna för byggnadsföretaget, blifva icke blott ett institut för utbildande af veterinärer utan ock en häd för vetenskaplig forskning inom det veterinära kunskapsområdet.

Jämväl i fråga om stat för institutet har direktionen i vissa afseenden varit af annan mening än lärarkollegiet och har direktionen vid sin nu ifrågasvarande skrifvelse fogat ett inom direktionen uppgjort statsförslag, därvid direktionen särskildt framhållit, att, fränsedt alla de omständigheter, som i allmänhet verkat fördyrande, uppmärksamheten borde fästas vid, att det nuvarande veterinärinstitutet ursprungligen inrättats för omkring 60 lärjungar, hvilket antal småningom ökats till öfver 80, under det att den nya läroanstalten vore afsedd för 120 elever. Därtill komme att den fullständigare utrustningen för utvidgad vetenskapligt arbete dragit med sig en del oundvikliga kostnader. Direktionens förslag till stat upptager — fränsedt ålderstillägg samt ett belopp af 4,000 kronor afsedt att uppföras allenast å öfvergångsstat — en slutsumma af 187,550 kronor, däraf för lärare, bibliotekarie, sekreterare och kamrerare 92,200 kronor, för vaktmästare och öfrig betjäning 22,100 kronor, för stipendier 4,000 kronor, för de särskilda afdelningarna 20,850 kronor samt för »allmänna anslag», innefattande utgifter för byggnaders och stängsels underhåll, gas, vatten, elektricitet, bränsle m. m. 48,400 kronor.

Direktionen har vidare framhållit, att den nya veterinärsskolas lokaler och inrättningar vore afsedda att, om möjligt, tagas i bruk från och med ingången af höstterminen 1911. Direktionen såge sig därför nödsakad att göra framställning om ett extra anslag för år 1911 till betäckande af de ökade kostnaderna för institutets verksamhet under höstterminen innevarande år. Efter verkställda beräkningar antog direktionen, att en summa af 21,500 kronor, motsvarande omkring $\frac{1}{3}$ af de af direktionen föreslagna anslagen till de särskilda afdelningarna och de »allmänna anslagen», skulle vara tillräcklig. Direktionen ville slutligen anmäla, att till ofvan omtalade, vid det nya institutet inrättade försöksladugård måste anskaffas den första kreatursbesättningen. Då några

*Direktionen
den 3 juni
1910.*

medel härtill icke funnes disponibla, nödgades direktionen anhålla om anslag jämväl för detta ändamål. Ladugården vore afsedd att rymma 18 nötkreatur och hemställde direktionen, att till inköp af denna första uppsättning måtte för år 1912 anvisas ett extra anslag af 5,000 kronor.

Medicinalstyrelsen 1910.

På grund af nådig befallning inkom medicinalstyrelsen den 19 november 1910 med utlåtande i ärendet, däri medicinalstyrelsen bland annat anförde, att den utveckling, som de nu ifrågavarande förslagen innebure, vore att anse såsom en gifven följd af statsmakternas beslut att uppföra ett nytt tidsenligt veterinärinstitut, hvilkets särskilda afdelningar naturligen borde begagnas i undervisningens och veterinärvetenskapernas intresse och icke kunde få stå obegagnade. Emot de af direktionen afgifna förslagen till stadgar hade medicinalstyrelsen icke heller något att erinra utan delade till fullo den princip, som däri kommit till uttryck, nämligen att, sedan institutet inflyttat i sina nya tidsenliga lokaler, läroanstalten borde blifva icke blott ett institut för utbildning af veterinärer utan ock en anstalt för vetenskaplig forskning inom det veterinära kunskapsområdet. Beträffande de framlagda förslagen till stat för institutet hade medicinalstyrelsen dock icke kunnat undgå att fästa sin uppmärksamhet vid den stora skillnaden mellan den nuvarande och den nya statens slutsummor.

Vid den granskning medicinalstyrelsen företagit i fråga om de särskilda utgiftsposterna i den af direktionen föreslagna staten, har styrelsen bland annat framhållit, hurusom direktionen upptagit åtskilliga smärre anslag för de olika afdelningarna vid institutet, hvilka anslag uppginge tillhopa till 20,850 kronor. Ehuru medicinalstyrelsen icke vore i stånd att säga, hvar en minskning lämpligast skulle kunna ske, syntes emellertid detta belopp vara väl högt beräknadt, och ansåge medicinalstyrelsen, att de särskilda afdelningarnas sammanlagda behof med sparsamhet skulle kunna blifva tillgodosedda med ett belopp af 15,850 kronor. Likaså ansåge styrelsen, att de »allmänna anslagen», som upptagits till sammanlagdt 48,400 kronor, kunde minskas med 5,000 kronor, tills erfarenhet om behofvet vunnits.

Skiljaktighet.

Emot medicinalstyrelsens beslut uttalade medicinalrådet Gustaf Kjerrulf en afvikande mening under framhållande, bland annat, att han icke kunde biträda styrelsens hemställan om nedsättning af beloppet utaf nämnda två anslagsposter.

Lärarkollegiet och direktionen i december 1910.

På nådig befallning den 14 december 1910 har slutligen direktionen för institutet inkommit med förnyadt utlåtande dagtecknad den

22 december 1910. Vid detta utlåtande finnes fogadt ett den 21 december 1910 afgifvet yttrande af lärarkollegiet. Såväl direktionen som lärarkollegiet hafva därvid närmare utvecklat sin ståndpunkt i vissa ärendet rörande frågor.

De förslag, hvilka sålunda nu äro beroende på Eders Kungl. Maj:ts pröfning, innebära en i flera afseenden genomgripande om-Departements-
chefen.daning af det veterinära undervisningsväsendet i vårt land. Den ledande tanken i förslagen har varit, att det nya veterinärinstitutet skulle blifva icke blott en utbildningsanstalt för praktiserande veterinärer utan äfven, i större utsträckning än hittills varit möjligt, ett säte för bedrifvande af vetenskaplig forskning. I öfverensstämmelse med denna tanke hafva såväl lärarkollegiet som direktionen vid utarbetande af sina stadgförslag till grund för desamma i vidsträckt mån lagt de för våra universitet och högskolor gällande stadgar och hafva likaledes i de nya förslagen till stat för lärarna upptagit aflöningsförmåner hufvudsakligen motsvarande universitetslärarnas.

Den omorganisation, som således blifvit ifrågasatt, synes mig emellertid vara af den omfattning, att något definitivt beslut i ärendet icke lär kunna fattas, innan detsamma underkastats en mer allsidig utredning än hittills kunnat medhinnas. Ehuru det sålunda icke lär vara möjligt att för närvarande fatta någon bestämd ståndpunkt i frågan, synes det mig likväl lämpligt att, under hänvisning till hvad föredragande departementschefen vid framläggande år 1907 af förslaget till nu gällande stat anför, redan nu framhålla, att med fastställandet af nämnda stat och de i öfverensstämmelse därmed affattade stadgarna otvifvelaktigt afsetts att gifva frågan om organisationen af institutets lärarpersonal och undervisning en i väsentligare hänseenden slutgiltig lösning. Med stöd häraf synes mig en mera genomgripande omorganisation af institutet knappast kunna inom den närmaste tiden komma i fråga, därest icke synnerligen tungt vägande skäl finnas föreligga för de föreslagna ändringarna.

Å andra sidan har redan vid behandlingen af frågorna om institutets nybyggnad och om den nu gällande staten ställts i utsikt, att vissa förändringar i organisationen skulle framdeles blifva erforderliga. Sålunda framhålls att i framtiden dels ämnena anatomi och fysiologi borde skiljas åt dels ock särskild ledare behöfde anställas för en klinik för mindre husdjur. Vidare torde det vara påtagligt, att jämväl härutöfver i viss mån ökade lärarkrafter skola finnas af nöden för undervisningens behöriga uppehållande vid det nya institutet med dess be-

tydligt utvidgade lokaler och större antal elever äfvensom att behovet af vaktmästare och annan betjäning vid det nya institutet kommer att blifva större än hvad för närvarande är fallet. Inflyttningen i det nya institutet torde äfven med nödvändighet föranleda höjning af institutets driftkostnader, såsom för belysning, vatten, uppvärmning m. m., äfvensom af utgifterna för institutets särskilda afdelningar.

Jämväl beträffande lärarnas och den öfriga personalens aflöningsförhållanden torde vissa jämkningar kunna finnas af behovet påkallade till undvikande af att institutets personal skulle i fråga om löneförmåner komma i sämre ställning än personalen vid andra jämförliga undervisningsanstalter, för hvilka aflöningen blifvit senare reglerad.

För vinnande af utredning i de af mig nu antydda samt öfriga på frågan inverkan omständigheter har också Eders Kungl. Maj:t förut denna dag funnit godt öfverlämna ärendet till behandling af löne-regleringskommittén.

Då emellertid, såsom i det föregående framhållits, anledning numera finnes att antaga, det institutet under hösten innevarande år skall kunna öfverflytta till de nya byggnaderna, lär det vara erforderligt att, i afbidan på ärendets slutliga afgörande, bereda institutet tillgång till bestridande af en del ökade utgifter, som otvifvelaktigt komma att blifva förenade med verksamhetens förläggande till de nya lokalerna. Jag anser mig därför nu böra för ett provisoriskt ordnande af vissa förhållanden vid det nya institutet hos Eders Kungl. Maj:t göra framställning om äskande hos Riksdagen af ett för ändamålet afsedt särskildt anslag å extra stat. Beträffande de särskilda ändamål, hvartill anslaget skall användas, och de belopp, som skola från detsamma anvisas, tillåter jag mig anföra följande.

Undervisningen i fysiologi.

*Läro-
kollegiet.*

I förut omtalade skrifvelsen af den 28 april 1910, med hvilken lärarkollegiet öfverlämnat sitt förslag till ny stat, har kollegiet, under framhållande af de stora svårigheter för undervisningen i anatomi och fysiologi, som följde däraf att dessa ämnen för närvarande vore förenade under samma professur, bland annat erinrat, att dessa båda ämnen visserligen förr i världen, innan ännu fysiologien intagit sitt nuvarande viktiga rum i läkares och veterinärers utbildning, allmänt varit förenade hos samma lärare, men att desamma numera öfverallt vore skilda åt vid såväl medicinska som veterinära högskolor. Kollegiet

hade därför icke tvekat att hemställa om inrättandet af en ny professur i fysiologi, äfven omfattande undervisningen i elementär kemi, och detta så mycket hellre som vid det nya institutet, i enlighet med af Eders Kungl. Maj:t godkända ritningar, lokaler finnes för en från anatomien skild själfständig fysiologisk institution.

Mot förslaget i denna del har hvarken direktionen för institutet eller medicinalstyrelsen haft något att erinra.

*Direktionen
och medicinal-
styrelsen.*

För egen del synas mig några betänkligheter icke möta mot att redan nu genom äskande af för ändamålet erforderligt belopp söka åvägabringa ett uppdelande af läroämnena anatomi och fysiologi. Denna uppdelning har redan länge varit ifrågasatt och torde så mycket hellre böra komma till stånd, som vid planläggandet af de nya institutsbyggnaderna skilda lokaler blifvit för dessa ämnen inrättade. I afbidan på organisationsfrågans slutliga lösning synes mig saken kunna från hösten innevarande år provisoriskt ordnas så, att å den anatomisk-fysiologiska afdelningen anställas en särskild lärare å extra stat. Då denne lärare skall hafva till åliggande, bland annat, att själfständigt meddela undervisning i vissa till afdelningen hörande läroämnena, torde han i aflöningshänseende böra jämnställas med de i staten uppförda lektorerna. För ändamålet skulle följaktligen erfordras ett belopp af 4,000 kronor för år räknadt. Därvid är likväl att märka, att därest den nya läraren åtnjuter fri bostad, hvilket emellertid knappast torde blifva händelsen, han bör vidkännas enahanda bostadsafdrag som ordinarie lärare eller 500 kronor.

*Departements-
chefen.*

Den medicinska klinikens uppdelande.

I skrifvelsen den 28 april 1910 har lärarkollegiet framhållit, att enligt nu gällande bestämmelser professorn i patologi och terapi jämväl hade till åliggande att vara föreståndare för institutets medicinska klinik för såväl större som mindre husdjur. Detta system hade, enligt kollegiets mening, i många afseenden varit olidligt. Det hade nämligen visat sig omöjligt för klinikchefen att själf kunna leda båda klinikerna. I detta afseende skulle svårigheterna än mera ökas vid det nya institutet, där afdelningen för smärre husdjur fått sin särskilda paviljong, under det kliniken för större husdjur hade sin. Då emellertid i den förra på grund af utrymmesskäl icke kunnat inredas någon laboratorieafdelning, hade kollegiet i den föreslagna staten upptagit en ny laborator, hvilken skulle själfständigt leda kliniken för större husdjur, under det att professorn själf skulle leda den mera frekventerade

*Läro-
kollegiet.*

och hvad undervisningsmaterialet beträffade långt mera instruktiva kliniken för smärre husdjur. För den nya laboratorn hade i staten upptagits ett arvode å 4,000 kronor jämte fri bostad och värme.

Direktionen.

Direktionen för institutet har emot kollegiets nu ifrågakvarande framställning icke haft annat att erinra, än att professorn i patologi och terapi i sin egenskap af föreståndare för den medicinska kliniken för större husdjur jämväl borde deltaga i ledningen af denna klinik; fördelningen af tjänstgöringen mellan professorn och den föreslagna laboratorn borde lämpligen verkställas af direktionen efter omständigheterna.

Medicinalstyrelsen.

Medicinalstyrelsen har för sin del instämt med direktionen för institutet.

Departementschefen.

För egen del synes mig önskvärdt, att vid en blifvande omreglering af staten för institutet den sedan länge i utsikt ställda uppdelningen af den medicinska kliniken kommer till stånd. Då för ändamålet två särskilda paviljonger äro under uppförande vid institutet, synes det mig emellertid erforderligt, att provisoriskt ordna förhållandena redan från instundande höst. Detta torde lämpligen kunna ske genom anvisande af medel till anställande vid den medicinska kliniken af en särskild lärare å extra stat såsom ledare för en af klinikens afdelningar, hvilken lärare torde böra åtnjuta samma aflöning som lektor vid institutet. Då i det nya institutet beräknats bostad för den sålunda föreslagna nye klinikledaren, som på grund af sin tjänstgöring ständigt måste vara till hands å institutet, torde till hans aflönande böra beräknas ett belopp af 3,500 kronor för helt år, motsvarande en lektors aflöning minskad med afdrag för bostadsförmån.

Vaktmästare och annan betjäning.

I nu gällande stat finnas upptagna aflöningar till en vaktmästare och konservator, en vaktmästare på den kemiska afdelningen, en fodermarsk samt en port- och telefonvakt med tillhopa 5,900 kronor, hvarjämte till betjäning i öfrigt upptagits ett belopp af 5,000 kronor.

Lärarkollegiet.

Lärarkollegiet har nu i sitt förslag till ny stat härutöfver upptagit ytterligare:

- en vaktmästare på den patologisk-anatomiska afdelningen,
- en vaktmästare på den ekonomiska afdelningen,
- en fodermarsk på den medicinska afdelningen,
- en sjukvårdare på den kirurgiska afdelningen,
- en ladugårdsförman,

en maskinist samt

en verkmästare i hofbeslagssmedjan.

Enligt lärarkollegiets förslag skulle aflöningen för verkmästaren utgöra 1,800 kronor och för hvar och en af de öfriga 1,500 kronor. Samtliga skulle dessutom åtnjuta fri bostad och värme. Till aflönande af dessa befattningshafvande skulle alltså, fränsedt föreslagna ålders-tillägg, erfordras sammanlagdt 10,800 kronor.

Beträffande nu ifrågavarande befattningar anför lärarkollegiet i sina ofvan omtalade skrivelser den 28 april och den 21 december 1910 bland annat, att å *patologisk-anatomiska afdelningen* för närvarande funnes anställd en så kallad laboratorietjänare, till hvilken aflöning utginge från ofvan omnämnda »till betjäning i öfrigt» upptagna anslagspost å 5,000 kronor. Då befattningen vore för afdelningen oundgängligen nödvändig, ansåge kollegiet befattningen böra upptagas i staten såsom en ny vaktmästarbefattning. Beträffande vaktmästaren å den *ekonomiska afdelningen* påpekade kollegiet, att denna syssla hittills ombesörjts af vaktmästaren vid den kemiska afdelningen. Det hade emellertid visat sig, att redan under nuvarande förhållanden dessa befattningar omöjligen kunnat på ett tillfredsställande sätt skötas af en och samma person; på det nya institutet, där laboratorieöfningarna vissa tider på året måste pågå dagligen, blefve en förening af dessa tjänster omöjlig. I fråga om den föreslagna nya *fodermarsken å den medicinska afdelningen* ville kollegiet framhålla, att den förutvarande fodermarsken icke kunde tjänstgöra såväl å den medicinska som den kirurgiska afdelningen, ity att någon beröring mellan dessa båda kliniker icke finge äga rum, emedan å den förra funnes af smittosamma sjukdomar (särskildt lungrota) angripna djur, hvilka sjukdomar skulle kunna öfverföras från stall till stall. Under årens lopp hade vid det nuvarande institutet vunnits ganska sorgliga erfarenheter i detta afseende. Den nya fodermarsken skulle enligt kollegiets förslag tillika vara hundskötare. Den ifrågasatta *sjukvårdaren å den kirurgiska afdelningen* vore likaledes en fullkomligt outhärlig person på en klinik med så stort material som institutets kirurgiska afdelning. En sjukvårdare funnes också redan nu anställd därstädes men aflönades från stalllets inkomster. Att en *maskinist* måste finnas för skötseln af det nya institutets maskinerier och värmeapparater m. m. äfvensom en *ladugårdsförman* vid den nya försöksladugården, funne kollegiet icke behöfva motiveras. Hvad slutligen anginge den föreslagna *verkmästaren i hofbeslagssmedjan* vore det klart att med det stora antalet, ett 60-tal, lärlingar, som årligen och numera året rundt åtnjöte undervisning vid institutet, en enda lärare

icke kunde hinna med att åt både elever och lärningar meddela en i såväl teoretiskt som praktiskt afseende tillfredsställande undervisning. En verkmästare i smedjan hade jämväl hittills funnits anställd med aflöning från smedjans inkomster.

*Direktionen
för institutet.
Medicinal-
styrelsen.*

Såväl direktionen för institutet som medicinalstyrelsen hafva i dessa delar anslutit sig till kollegiets förslag.

*Departements-
chefen.*

Genom hvad kollegiet anfört synes mig institutets behof af ökad betjäning vara ådagalagdt. Beträffande den i detta afseende föreslagna ökningen betingas densamma i två fall, nämligen i fråga om ladugårdsförmannen och maskinisten, direkt af anordningarna vid det nya institutet. Af de öfriga till uppförande å institutets stat nu ifrågasatta nya befattningshafvarena finnas tre, eller laboratorietjänaren, sjukvårdaren å den kirurgiska afdelningen och verkmästaren vid smedjan, redan nu anställda vid institutet, ehuru, på sätt ofvan omtalats, aflöning icke i gällande stat särskildt för den upptagits. I fråga om de två återstående befattningarna, eller vaktmästaren på den ekonomiska afdelningen och fodermarsken å den medicinska afdelningen, har behofvet af desamma länge varit känt och torde med ökad styrka göra sig gällande vid öfverflyttningen till det nya institutet. Jag har följaktligen funnit mig öfvertygad om det nödvändiga i att medel för nu ifrågavarande ändamål ställas till institutets förfogande. I afbidan på löneregleringsfrågans slutliga afgörande och för möjliggörande af de jämkningar i aflöningsbeloppen, som kunna betingas af växlingar på arbetsmarknaden, synes det lämpligaste vara att för anställande af ökad betjäning beräkna en rund summa, som, med ledning af de till institutets betjäning nu utgående aflöningarna och i betraktande däraf, att samtliga dylika befattningshafvare skulle erhålla bostad och värme å institutet, torde kunna sättas till 9,000 kronor för år räknadt. Läggas härtill de belopp, som i gällande stat upptagits till vaktmästare och betjäning, eller 10,900 kronor, skulle vid det nya institutet för nu nämnda ändamål behöfvas tillhopa 19,900 kronor om året.

Anslag till de särskilda afdelningarna.

*Lärar-
kollegiet
den 28 april
1910.*

Såsom jag i det föregående haft tillfälle meddela har lärarkollegiet i sitt förslag till stat för institutet upptagit utgifterna till de särskilda afdelningarna till sammanlagdt 20,350 kronor, fördeladt på följande sätt, nämligen:

till biblioteket	kronor	3,500: —
„ anatomiska afdelningen.....	„	2,000: —
„ inköp af hästar och nötkreatur för dissektioner och operationsöfningar	„	2,500: —
„ fysiologisk-kemiska afdelningen	„	2,000: —
„ bakteriologiska afdelningen	„	500: —
„ patologisk-anatomiska och histologiska afdelningen	„	2,000: —
„ kirurgiska afdelningen	„	1,000: —
„ medicinska afdelningen och kliniken för smärre husdjur	„	1,000: —
„ afdelningen för husdjursskötsel	„	1,000: —
„ excursioner	„	500: —
„ afdelningen för bujatrik, obstetrik och ambulato- risk klinik	„	1,500: —
„ afdelningen för hofbeslag och hofsjukdomar	„	1,000: —
„ afdelningen för kött- och mjölkkontroll	„	500: —
„ anspannslära	„	150: —
„ undervisning i ridkonst och körning	„	1,200: —
Summa kronor		20,350: —

I nu gällande stat finnes af ofvan uppräknade poster upptagen allenast posten för undervisning i ridkonst och körning med 1,200 kronor. I öfrigt hafva kostnaderna för de särskilda afdelningarna hittills bestridts dels från den i staten uppförda posten till »diverse utgifter», dels ock af inkomsterna från stall och smedja.

Beträffande behovet af ofvan nämnda särskilda anslagsposter har lärarkollegiet hufvudsakligen anfört följande.

För institutets olika afdelningar hade hittills icke funnits något fast anslag. Anslagen till dem hade fått utgå ur den anslagspost till »diverse utgifter», ur hvilka så många andra utgifter skolat bestridas. I själfva verket hade detta anslag ej på långt när räckt till. I institutets smedja och framförallt på dess kliniker hade måst arbetas under högttryck och ofta med hänsyn mera till beredande af inkomster än till de studerandes utbildning för att få debet och kredit för institutet att gå ihop. Sålunda arbetade klinikerna år 1909 in nära 14,000 kronor i ren förtjänst och smedjan omkring 3,000 kronor; men trots detta hade anslagen måst begränsas till den grad, att vissa afdelningar ännu stode så godt som utan undervisningsmateriell, och alla afdelningarna hade lidit under de knappa anslagen. Det måste i allmänhet anses i hög grad olämpligt, att institutets olika afdelningar skulle

för sina anslag vara beroende af tillfälliga inkomster från stallar och smedja, hvilka under olika år växlat i hög grad. Framförallt måste för framtiden afdelningsanslagen föras på stat, ty inkomsterna från stallar och smedja vid det nya institutet vore omöjliga att beräkna, och särskildt måste man till en början räkna med, att flyttningen till och det aflägsna läget af det nya institutet komme att menligt influera på de hittills med någorlunda tillförlitlighet påräkneliga inkomsterna från dessa afdelningar. Skulle arbetet på afdelningarna kunna fortgå med tillräcklig trygghet, måste de respektive föreståndarna kunna räkna med ett årligen återkommande bestämdt anslag till undervisningens och arbetets bedrivande därstädes.

De af kollegiet föreslagna anslagen till afdelningarna vore mycket blygsamt tilltagna, jämfördt med anslagen vid andra jämförliga institutioner. Sålunda hade till biblioteket föreslagits 3,500 kronor, under det vid Karolinska institutet anslaget till biblioteket utginge med 7,000 kronor.

Ät den anatomiska institutionen hade föreslagits 2,000 kronor. Hittills hade till denna afdelning ej kunnat lämnas mer än 1,500 kronor, men det hade från afdelningen ständigt klagats öfver för litet anslag; och med det ökade antalet studerande, för hvilket den nya läroanstalten vore afsedd, torde 2,000 kronor vara det minsta, som kunde ifrågasättas. Det större antalet studerande såväl som behovet af nötkreatur för dissektionsöfningarna, hvilka hittills måst så godt som helt och hållet åsidosättas, hade också gjort, att kollegiet ej vågat sätta anslaget till inköp af hästar och nötkreatur för dissektioner och operationsöfningar till lägre än 2,500 kronor. På få år hade hästpriserna vid inköp för institutets räkning betydligt stigit. Sålunda betalades nu 70—90 kronor för en häst, då för en del år sedan en sådan kostat endast 50 kronor.

För fysiologisk-kemiska afdelningen hade föreslagits 2,000 kronor. På den kemiska afdelningen hade hittills enbart reagenser och förbrukningsmaterial gått till omkring 800 kronor, men därjämte måste samlingar anskaffas och underhållas, bland annat en ganska dyrbar instrumentapparat, som nu vore ytterst torftigt tillgodosedd. Äfven här måste dessutom naturligtvis det ökade antalet studerande nödvändiggöra en ökning af omkostnaderna för afdelningens drifvande.

För undervisningen på den bakteriologiska afdelningen hade föreslagits endast 500 kronor. Då afdelningen som själfständig sådan vore ny, hade det sig svårt att fixera ett bestämdt anslag, men kollegiet hade ansett, att, då afdelningen vore jämförelsevis liten, 500 kronor åtminstone att börja med kunde räcka till.

För patologisk-anatomiska och histologiska afdelningen hade föreslagits 2,000 kronor. Detta vore en afdelning, som kräfde en dyrbar apparat (mikroskop m. m.) och där både förbrukningsmaterialet och museiunderhållet ginge till afsevärda belopp.

De kliniska afdelningarna hade visserligen blifvit mycket knappt tillgodosedda, då anslaget blifvit satt till blott 1,000 kronor för dem hvar (enbart slipning och reparationer af instrument på kirurgiska afdelningen ginge till 1,000 kronor), men kollegiet ansåge, att, om stallinkomsterna det tilläte, en del reparationer m. m. skulle få bestridas af stallets medel, då ju tydligtvis anslaget till klinikerna måste något växla allt efter det växlande djurantalet i stallarna.

Afdelningen för husdjursskötsel hade fått sitt anslag föreslaget till 1,000 kronor. Därvid vore att märka, att denna afdelning vore i stort behof af undervisningsmateriell. Museum för densamma saknades så godt som helt och hållet.

Afdelningen för bujatrik, obstetrik och ambulatorisk klinik hade hittills förbrukat öfver 1,000 kronor, men kollegiet hade tänkt sig, att djurägarnas afgifter vid sjukbesök på ambulatoriska kliniken skulle sättas så pass höga, att åtminstone resekostnaderna kunde betäckas därmed. Enbart kostnaden för anskaffning af kalfvar för de obstetriska öfningarna ginge till 3—400 kronor och härtill komme kostnaden för instrument och undervisningsmateriell, museum m. m.

Till afdelningen för hofbeslag och hofsjukdomar hade föreslagits 1,000 kronor. Enbart till instruktionssmedjan hade hittills åtgått 7—800 kronor om året. Det ökade antalet studerande och den betydligt utvidgade instruktionssmedjan samt muséet på denna afdelning hade nödgat till den för öfrigt ju ej vidare betydande höjningen.

Köttkontrollafdelningen, som hittills förbrukat omkring 300 kronor, men till hvilken det viktiga ämnet mjölkkontroll nu komme, hade på sin lott fått 500 kronor.

Slutligen hade till anspannslära föreslagits 150 kronor. Här behöfde nämligen göras en del inköp af selygsmodeller, museiföremål m. m., som mer än väl kräfde denna summa.

Direktionen för institutet, som i hufvudsak anslutit sig till lärarkollegiets nu ifrågavarande förslag, har emellertid, såsom jag förut omtalat, i sin skrivelse den 3 juni 1910 beräknat anslagen till de särskilda afdelningarna till sammanlagdt 20,850 kronor. Höjningen beror därpå, att direktionen ansett sig böra öka anslaget till den bakteriologiska afdelningen med 500 kronor eller således till 1,000 kronor. Lärarkollegiet hade nämligen utgått därifrån, att, då denna undervisning

*Direktionen
den 3 juni
1910.*

skulle meddelas vid den veterinärbakteriologiska anstalten, en icke oväsentlig del af undervisningsmaterielen skulle kunna kostnadsfritt erhållas därifrån. Då det emellertid upplysts, att de för nämnda anstalt tillgängliga medel vore mycket knappt tilltagna, syntes det direktionen, som om kollegiet räknat för mycket på ofvanberörda fördel för veterinärinstitutet.

Medicinalstyrelsen.

Medicinalstyrelsen har, på sätt ofvan nämnts, för sin del uttalat, att det till de särskilda afdelningarna af direktionen beräknade beloppet, 20,850 kronor, vore väl högt och att styrelsen antog, att de särskilda afdelningarnas sammanlagda behof skulle kunna tillgodoses med ett belopp af 15,850 kronor.

*Lärarkollegiet
den 21 december
1910.*

I sin skrifvelse den 21 december 1910 har lärarkollegiet däremot framhållit, att intet af de föreslagna anslagen till de särskilda afdelningarna skulle kunna minskas utan fara för att den undervisningsgren, anslaget vore afsedt att befrämja, skulle komma att lida allvarligt men. I fråga om åtskilliga af dessa anslag, såsom t. ex. anslaget till den anatomiska afdelningen, till inköp af djur till dissectioner och operationsöfningar, till kirurgiska afdelningen, till afdelningen för hofbeslag och hofsjukdomar m. fl., hvilka anslag hufvudsakligast vore afsedda till anskaffande af direkt förbrukningsmaterial, skulle en afkortning kunna lägga direkta hinder i vägen för undervisningens ostörda gång. För jämförelses skull har kollegiet uppgjort följande tablå öfver utgifterna inom de olika afdelningarna under läsåret 1909—1910.

1) biblioteket	kronor	1,948: 34
2) anatomiska afdelningen	„	1,399: 99
3) hästar för operations- och dissektionsöfningar...	„	1,430: —
4) kemiska afdelningen	„	798: 96
5) patologisk-anatomiska afdelningen	„	1,819: 40
6) kirurgiska afdelningen	„	1,510: 81
7) medicinska	„	1,001: 09
8) afdelningen för husdjursskötsel	„	429: 60
9) ambulatoriska kliniken och obstetriska afdelningen	„	1,131: 29
10) afdelningen för köttkontroll	„	278: —
11) instruktionsmedjan	„	728: 91
12) undervisning i ridning och körning	„	1,200: —

Summa kronor 13,676: 39.

Anslaget till samtliga afdelningar vore således ökad endast med något öfver 6,000 kronor och sålunda beräknadt till knappt 50 procent mera,

än hvad som förut utgått. Det sade sig själf, att denna ökning vore synnerligen blygsam, om man betänkte, att ökningen rörde anslag till undervisningens drifvande vid det nya institutet, där antalet intagna elever vore afsedt att ökas med 50 procent, att på det nuvarande institutet funnits laboratorier endast på två afdelningar, att särskilda muséer för flertalet af afdelningarna hittills saknats, att för en del afdelningar icke ens funnits ett rum för förvaring af undervisningsmateriell eller samlingar och att slutligen på grund af de otillräckliga anslagen för åtskilliga afdelningar hittills knappast någon möjlighet förefunnits att anskaffa något af den moderna åskådningsmateriell, som numera finnes i så rikligt mått att tillgå.

Jämväl direktionen för institutet har i skrifvelsen den 22 december 1910 beträffande nu ifrågavarande anslag framhållit, att direktionen vid noggrannt genomgående af hvarje särskild anslagspost kommit till den öfvertygelsen, att samtliga dessa anslag vore oundgängligen erforderliga för uppehållande af institutets verksamhet i de för veterinärinstitutet uppförda nya lokalerna.

*Direktionen den
22 december
1910.*

Det torde ligga i sakens natur att kostnaderna för institutets verksamhet i de nya lokalerna måste komma att ställa sig icke oväsentligt högre än hvad nu är fallet. Härtill bidrager bland annat, att undervisningen därstädes kommer att bedrivas efter i viss mån annan plan med flera föreläsningssalar, laboratorier, kliniker och dylikt. Då staten med afsevärda uppoffringar bekostat uppförandet af nya tidsenliga byggnader för institutet, torde det äfven ligga i statens intresse att tillse, det undervisningen därstädes kan på tillfredsställande sätt bedrivas. För undervisningens bedrivande på sådant sätt lär institutet i hög grad vara i behof af ökade tillgångar till betäckande af nu ifrågavarande löpande utgifter för de särskilda afdelningarna, men då de af lärarkollegiet och direktionen för dessa ändamål beräknade kostnader synts mig väl höga, har jag genom ordföranden i direktionen låtit verkställa förnyad undersökning i denna fråga. Af denna undersökning har emellertid framgått, att utan allvarlig svårighet för undervisningen någon reducering af de beräknade beloppen icke låter sig göra annat än beträffande kostnaderna för biblioteket och för inköp af försöksdjur, hvilka kostnader skulle kunna nedbringas med sammanlagdt 1,500 kronor.

*Departements-
chefen.*

Med iakttagande häraf skulle följaktligen, efter institutets inflytande i de nya lokalerna, det för tillgodoseende af de särskilda afdelningarnas behof erforderliga beloppet böra beräknas till 20,850—1,500 = 19,350 kronor.

*Allmänna anslag.**Direktionen.*

I den af lärarkollegiet uppgjorda förslagsstaten ingå icke några anslag till uppvärmning, belysning o. s. v., beroende, på sätt jag ofvan meddelat, därpå, att utredning härutinnan vid statens uppgörande ännu icke hunnit åvägabringas. Sedan därefter institutets rektor till direktionen inkommit med förslag i nämnda afseenden, har i den af direktionen uppgjorda staten under rubrik »allmänna anslag» upptagits följande poster nämligen:

byggnaders och stängsels underhåll	kronor	5,000: —
gas	”	2,000: —
vatten	”	1,000: —
elektrisk belysning och drift	”	11,400: —
bränsle	”	17,000: —
inventariers anskaffande och underhåll	”	3,000: —
renhållning	”	4,000: —
diverse utgifter	”	5,000: —
Summa kronor		48,400: —.

I nu gällande stat återfinnas af ofvannämnda poster allenast posterna för »byggnaders och stängsels underhåll» med 3,000 kronor och för »diverse utgifter» med 10,000 kronor.

Uti skrifvelsen den 3 juni 1910 har direktionen angående anslaget till »byggnaders och stängsels underhåll» meddelat, att institutets nybyggnader och anläggningar vid Kräftriket komme att uppgå till ett värde af omkring 2,000,000 kronor äfvensom att den vid byggnadsföretaget anställda arkitekten upplyst, att ifrågavarande kostnader plägade beräknas till ett årligt belopp af $\frac{1}{4}$ procent å värdet. Vid sådant förhållande ansåge sig direktionen böra föreslå anslaget till »byggnaders och stängsels underhåll» till ett belopp af 5,000 kronor. Det vore därvid emellertid att märka, att vederbörande entreprenörer åtagit sig ansvara för underhållet under de tre första åren efter byggnadernas afsynande och godkännande. I fråga om öfriga »allmänna anslag» hänvisade direktionen till den af rektor gjorda utredningen.

Rektor för institutet.

I denna utredning har rektor med bifogande af utaf firman P. A. Sjögren samt ingenjörerna Wilhelm Dahlgren och John Blomquist verkställda kostnadsberäkningar öfver utgifterna för vatten och gas, elektrisk belysning och kraft samt bränsle anført bland annat, att emot det för

vatten beräknade beloppet, 1,000 kronor, någon anmärkning icke torde kunna framställas, då under år 1909 vid det nuvarande institutet kostnaderna för vatten uppgått till 1,373 kronor. Beträffande gasförbrukningen syntes en sänkning i den af firman P. A. Sjögren härför beräknade kostnaden kunna ske, hvarigenom beloppet skulle kunna ned sättas från beräknade 2,760 kronor till 2,000 kronor. I fråga om anslagen för elektrisk belysning och motordrift samt bränsle ansåge rektor desamma böra i nära öfverensstämmelse med ofvannämnda kostnadsberäkningar kunna sättas till respektive 11,400 kronor och 17,000 kronor. Kostnaderna för en del inventariers anskaffande och underhåll hade vid det nuvarande institutet belöpt sig till 1,200 à 1,600 kronor årligen och torde å det nya institutet ej kunna beräknas till mindre än 3,000 kronor. Renhållningen hade i medeltal hittills betingat en utgift af 2,000 kronor om året och kunde för framtiden ej rimligen beräknas kosta mindre än 4,000 kronor. Så kallade »diverse utgifter» hade vid det nuvarande institutet uppgått till i medeltal mellan 4,000 kronor och 6,000 kronor om året och torde kunna sättas till 5,000 kronor, under förutsättning, att stallinkomsterna finge tagas i anspråk för täckande af brist, som kunde uppstå på detta konto.

Medicinalstyrelsen har, såsom redan omtalats, ansett de »allmänna anslagen» möjligen kunna nedbringas med 5,000 kronor.

*Medicinal-
styrelsen.*

Storleken af de belopp, som efter inflyttningen i de nya lokalerna erfordras för täckande af de under rubriken »allmänna anslag» upptagna ändamål, lärer uppenbarligen icke kunna med säkerhet bestämmas förr än någon tids erfarenhet vunnits om institutets verksamhet därstädes. Emellertid lärer, då underhållsskyldighet under en följd af år åligger vederbörande entreprenörer, något särskildt anslag å extra stat icke för närvarande erfordras för »byggnaders och stängsels underhåll». Vidare torde, enligt hvad direktionens ordförande efter förnyade undersökningar meddelat mig, följande under de allmänna anslagen beräknade poster kunna för en provisoriskt ordnad verksamhet vid det nya institutet i viss mån sänkas, nämligen posterna för:

*Departements-
chefen.*

elektrisk belysning och drift från kronor 11,400	
till kronor 10,000 eller med	kronor 1,400: —
bränsle från kronor 17,000 till kronor 14,000	
eller med	„ 3,000: —
inventariers anskaffande och underhåll från kronor	
3,000 till kronor 2,000 eller med	„ 1,000: —
<hr/>	
Summa kronor 5,400: —.	

Om således från ofvan upptagna belopp, 48,400 kronor, afräknas dels däri för byggnaders och stängsels underhåll beräknade 5,000 kronor och dels nyssnämnda summa 5,400 kronor, skulle vid det nya institutet kostnaderna för gas, vatten, elektrisk belysning och drift, bränsle, inventariers anskaffande och underhåll, renhållning samt diverse utgifter kunna antagas komma att uppgå sammanlagdt till 38,000 kronor om året.

Sammanfatt-
ning.

De beräkningar, för hvilka ofvan redogjorts, gifva vid handen, att för provisoriskt anordnande af veterinärinstitutets verksamhet efter inflyttandet i de nya lokalerna skulle erfordras för år räknadt:

till vaktmästare och annan betjäning	kronor 19,900: —
„ de särskilda afdelningarna	„ 19,350: —
„ gas, vatten, elektrisk belysning och drift, bränsle, inventariers anskaffande och underhåll, renhåll- ning samt diverse utgifter	„ 38,000: —
<hr/>	
Summa kronor 77,250: —.	

Till dessa behofs fyllande finnes å nu gällande stat uppfördt:

till 4 vaktmästare	kronor 5,900: —
„ betjäning i öfrigt	„ 5,000: —
„ ridning och körning	„ 1,200: —
„ diverse utgifter	„ 10,000: —
<hr/>	
Återstod kronor 55,150: —	

Till täckande af nämnda återstod, 55,150 kronor, läser i första hand komma att, på sätt hittills ägt rum, anlitas nettoinkomsterna af stallen och smedjan. Dessa nettoinkomster hafva under de två sista åren uppgått till i rundt tal respektive 16,000 kronor och 18,000 kronor, men torde af ofvan framhållna skäl emellertid framdeles icke oväsentligt minskas. Enligt inom direktionen gjord beräkning lära desamma efter inflyttningen i de nya lokalerna knappast kunna antagas uppgå till mer än 11,700 kronor om året. Skillnaden mellan 55,150 kronor och 11,700 kronor eller 43,450 kronor bör följaktligen täckas genom särskildt anslag.

Härutöver torde, på sätt i det föregående framhållits, böra anskaffas medel till bestridande af vissa ökade lärarkrafter, nämligen:

till en lärare å den anatomisk-fysiologiska afdelningen	kronor 4,000: —
„ en lärare vid den medicinska kliniken	„ 3,500: —
<hr/>	
Summa kronor 7,500: —	

För ett provisoriskt uppehållande af institutets verksamhet i de nya lokalerna skulle alltså erfordras, att till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ställes för år räknadt ett extra anslag å sammanlagdt 50,950 kronor, som torde kunna afrundas till 51,000 kronor. Då institutets förflyttande är afsedt att äga rum redan under instundande höst, torde medel böra göras tillgängliga för verksamhetens uppehållande i de nya lokalerna jämväl under hösten 1911. Det belopp, som för sist berörda tid kommer att erfordras, låter sig emellertid svårigen till siffran bestämmas, emedan dagen för inflyttandet, som sannolikt kommer att äga rum först under loppet af höstterminen, ännu icke kan med säkerhet beräknas. Under sådana förhållanden synes mig knappast lämpligt att nu göra framställning om beviljande af ett särskildt anslag för hösten 1911, utan torde erforderlig del af ofvannämnda för helt år beräknade belopp, 51,000 kronor, kunna göras för ändamålet tillgänglig redan under innevarande år, hvarefter Eders Kungl. Maj:t läser vilja hos nästkommande Riksdag göra framställning om de medel, som vid den af mig nu föreslagna anordning skulle komma att erfordras för en del af höstterminen år 1912.

Därest anslag för de ändamål, som afses med min förevarande framställning, af Riksdagen beviljas, torde Eders Kungl. Maj:t framdeles vilja meddela de närmare bestämmelser, som må finnas erforderliga rörande anslagets användande.

Såsom jag i det föregående omtalat, har direktionen i skrifvelsen den 3 juni 1910 ytterligare hemställt att å extra stat för år 1912 måtte uppföras ett belopp af 5,000 kronor för inköp af den kreatursbesättning, som är afsedd att inrymmas i den nybyggda försöksladugården, vid institutet, hvilken, enligt hvad direktionen meddelat, kommer att rymma ett antal af 18 nötkreatur.

*Inköp af
kreaturs-
besättning.*

Då, såsom jag förut erinrat, vid byggnadsanslagens beviljande icke beräknats något belopp jämväl för inköp af kreatur till den nybyggda försöksladugården, hvars ändamål är att bereda eleverna vid institutet tillfälle till studier beträffande kreatursskötseln samt den normala dräktigheten och förlossningen hos kor, och då någon anmärkning rörande det föreslagna beloppets storlek icke synes mig kunna göras, kan jag icke annat än biträda direktionens berörda framställning.

På grund af det sålunda anförda hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att å extra stat för år 1912

dels till Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett anslag å 51,000

kronor att användas till uppehållande af veterinärinstitutets verksamhet efter inflyttandet i de för institutets räkning uppförda nybyggnaderna vid Kräftriket med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sagda anslag under år 1911 af tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna erforderligt belopp;

dels ock anvisa ett belopp af 5,000 kronor till inköp af den för institutets försöksladugård erforderliga nötkreatursbesättning.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdade hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle aflåtas till Riksdagen af den lydelse, bilaga — — — till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Carl Mörner.